

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštnino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščence in upokojence

Za obstoj družine

Neodložljivost izboljšanja naših prejemkov

Dne 16. septembra je bilo v Ljubljani veliko javno zborovanje, ki ga je sklicala ljubljanska sekcija Jugoslov. ženske zveze. Zborovanje je bilo sklicano v dvorani Delavske zbornice pod naslovom »Za obstoj naše družine«. Poziv te naše najmočnejše ženske organizacije je naletel na odprta ušesa in je bilo zborovanje tako dobro obiskano, da je bila prostorna dvorana kar pretesna. Udeležilo se ga je razen ženstva predvsem državno uslužbenstvo, aktivno in upokojeno, in pa zastopniki večine vseh organizacij javnega nameščenstva.

Predsednica Jugoslov. ženske zveze, ga. M. Govekarjeva, je pozdravila zborovalce in navedla razloge za sklicanje zborovanja. Zaradi neprestanega naraščanja draginje in znižavanja plač oz. pokojnin je zašlo javno uslužbenstvo v skrajno obupen položaj, tako da preti večini gospodarski polom. Zlasti so pa prizadeti uslužbenec z mnogoštevilnimi družinami, ker so se zlasti zadnje redukcije občutile najhujše ravno pri dokladah za otroke, doklade za ženo so pa bile sploh odvezte. Zato je treba, da drž. uslužbenstvo čimprej dobi spet take prejemke, da mu bo zagotovljeno vsaj skromno življenje, zlasti pa da se omogoči obstanek družinam, ki so celice družbe in države.

Kot glavna govornica je nastopila ga. prof. Dora Vodnikova. Očrtała je nesorazmerje, ki vlada med pretiranimi cenami poglavitnih življenjskih potrebščin in prejemki drž. uslužbencev. Uvodoma je poudarila, da države ne tvorijo samo moški, ki imajo edino odločilno moč v vseh javnih zadevah, temveč, da jo sestavljajo tudi žene, ki prav tako čutijo tudi odgovornost za usodo ljudstva in države. Ženske so nevidna moralna sila, ki oblikuje javno mnenje in tako vpliva na življenje v državi, čeprav nimajo formalne volilne pravice. Ženske so se doslej mnogokrat v svojih organizacijah že borile za priznanje vrednosti ženskega dela in za priznanje ustreznega stališča v družbi. Dosegle so malo uspehov. Navzlic temu so zdaj, ko se je pričelo govoriti o zvišanju prejemkov, smatrale za potrebno, da se spet oglase in opozore na najnujnejše potrebe družin. Zadnja redukcija leta 1935. je vzela možu doklade za ženo, omoženi uslužbenki pa osebno doklado, ki tvori v posameznih primerih tretjino prejemkov. Rodbinske doklade za otroke so bile močno znižane, vse to z utemeljitvijo, da se je življenje pocenilo. Danes, po dveh letih o kaki pocenitvi že davno ni več govora, vendar je ostalo pri znižanih prejemkih.

Tako je zdaj že prav resno ogrožena družina, ker nima več gospodarskega temelja. Pri presojanju teh problemov je treba upoštevati predvsem etične vrednote, ne pa samo gospodarske. Kako naj danes mož sam preživi ženo in otroke s prenizkimi dohodki? Zato je poklicna zaposlitev žensk v pre mnogih primerih naravnost edini izhod, da se družine prebijejo. Oglašajo se sicer nasprotniki dvojnega zaslužkarstva med državnimi uslužbenci, toda prav tisti najtežjih mnogokratnih zaslužkarjev v drugih stanovih ne vidijo. Napačna je proračunska politika, ki hoče drž. finance ozdraviti enostavno z odtegljaji od itak preskromnih prejemkov najrevnejših državljanov. Kako naj se mladi ljudje dandanes sploh še upajo ustvariti si družino in dom, ko zaposlena žena izgubi velik del plače, mož pa zanjo ne prejme doklade? In kako naj

se pospešuje populacija in sklepanje zakonov spričo absolutno nezadostnih dohodkov, neopremljenih in pretirano dragih stanovanj, »sodobne« družinske prehrane po raznih menzah, spričo hladnih in praznih kuhinj in praznih zibelk? — Zato upa govornica, da bodo vendarle tožbe in zahteve žensk kljub vsemu prodrle tja, kjer se odmerjajo prejemki javnim uslužbencem in da bodo našle razumevanje.

Nato so sprejeli tole
resolucijo:

Žene, zbrane na zborovanju dne 16. septembra v Ljubljani, zahtevamo:

da se prejemki javnim nameščencem, upokojencem in delavcem zvišajo za toliko, da bodo dosegli dostojen življenjski minimum in da si bodo mogli mladi nameščenci ustvariti družine;

da se vrnejo draginjske doklade za ženo in pa za otroke, ki so jedro družine;

dase vrnejo draginjske doklade vsem javnim nameščencem in poročenim nameščenkam.

Govorila je še zastopnica Zveze gospodinj, ga. Pavla Hitti, ki je naglašala, da so znižanje uradniških prejemkov občutili prav vsi krogi, tudi gospodarski, in pa tudi zasebni nameščenci ter delavci, katerim so se prav tako znižali dohodki. Družine večine fiksnih uslužbencev žive v velikem pomanjkanju, kar pač najbolje vedo gospodinj. Po statističnih podatkih je v mnogih slovenskih krajih do 15 % šolskih otrok, ki so preslabo hranjeni. — Nato je govoril za JUJ predsednik g. Kumelj, ki je naglasil, da je znižanje prejemkov javnih nameščencev doseglo vse kroge prebivalstva, ker so danes vsi sloji med seboj gospodarsko tesno povezani. Zlasti pa je treba skrbeti, da se obvaruje propada družina, ki je temelj in izhodna celica države. V imenu drž. uslužbenstva se je zahvalil Jugoslov. ženski zvezi, da je sklicala to mogočno zborovanje.

Izjave solidarnosti so podale razen učiteljske še naslednje organizacije: Združenje uradnikov p. t. t. stroke, Združenje učiteljev meščanskih šol, Združenje jugoslov. narodnih železničarjev in brodarjev, Združenje sodno-administrativnega osebja, Jugoslov. profesorsko društvo, Združenje gledaliških igralcev, Združenje drž. uradnikov računske stroke, Združenje zvičnikov finančne kontrole, Združenje davčnih uradnikov, Združenje uradnikov poštne hranilnice, Združenje zemljiškoknjižnih uradnikov, Društvo sodnih izvrševalcev, Društvo drž. upokojencev za drav. banovalo v Ljubljani, Društvo jugoslov. drž. upokojencev v Mariboru in Društvo upokojenega učiteljstva. — Razen teh strokovnih in stanovskih organizacij drž. uslužbenstva so resolucijo podpisali zastopniki Zdravniške zbornice, Zveze obrtnih društev, Zveze društev »Šola in dom«, Kola jugoslov. sester, Združenja tiskarnarjev in Kluba Primork.

Zborovanje je pokazalo, da gre za pravo življenjsko vprašanje velikega dela prebivalstva, saj je nazorno pred očilo položaj, kakršen dejansko je. Gospodarske razmere drž. uslužbenstva so prav res skrajno slabe in je nujna odpomoč gotovo že neodložljiva. Zato sklenemo z željo predsednice zborovanja, ge. Govekarjeve, ki je zaključila uspešno manifestacijo z izpodbojnimi besedami, da morajo javni uslužbenec trkati, dokler se jim ne odpre in prositi, dokler se jim ne da.

Računanje službe za pridobitev pravice do pokojnine

Odločba splošne seje drž. sveta.

Znano je, da je po 1. odst. § 113. u. z. pogoj za pridobitev pravice do osebne pokojnine dovršitev 10 let efektivne državne službe. Ker po določbah uradniškega zakona (toč. 16., § 104.) preneha državnim uslužbenec služba, če oblastvo tako odloči, in sicer z dnem razrešitve, je nastalo vprašanje, ali se v rok desetletne efektivne službe računa tudi tista doba, ki preteče od izdavanja odločbe o prenehanju službe do dne dejanske razrešitve. V mnogih primerih se je namreč zgodilo, da upokojeni uslužbenec na dan, ko je bila izdana odločba o njegovi upokojitvi po toč. 16., § 104. u. z., še ni imel polnih 10 let efektivne službe, pač pa je dopolnil to predpisano službeno dobo pred dnem, ko je bil dejansko razrešen službe.

Glede tega je doslej državni svet v raznih primerih različno odločal. Zato je bilo to vprašanje, da se uvede enotnost v razsojanju, predloženo splošni seji državnega sveta, ki je vprašanje obravnavala in izdala sledečo odločbo od 22. junija 1937, št. 15.573/37:

»Pri vprašanju, ki je to sporno, je predpostaviti, da je bil odlok o odpustu iz službe po toč. 16. § 104. u. z. izdan prej, preden je uslužbenec dovršil 10 let, dejansko odsluženih v aktivni državni službi, da pa je teh 10 let izpolnil v času od izdavanja tega odloka pa do dne razrešitve službe. Vprašanje torej, ali je samo s tem časom, od odloka o odpustu do razrešitve, mogoče izpolniti pogoj za pokojnino, je vprašanje o pridobitvi pravice do pokojnine. Določbe o pridobitvi, količini, izgubi pokojnine itd. so pa v IX. poglavju u. z., medtem ko se vprašanja v zvezi s prenehanjem službe obravnavajo v VIII. poglavju u. z. Oziraje se na to razdelitev snovi v uradniškem zakonu so za rešitev to sporne vprašanja o pridobitvi pravice do pokojnine važne določbe iz IX. poglavja, ki ravno govori o ti snovi, ne pa tiste iz VIII. poglavja, kjer je govora o prenehanju službe.

Po določbah iz IX. poglavja, in to po 2. odst. § 128., »se količina osebne pokojnine določi po službeni dolžnosti z isto odločbo, s katero se uslužbenec upokoji.« Potem je pa v § 131. predpisano, da se za dovršitev količine pokojnine računa čas do odloka o upokojitvi. Iz navedenega predpisa odst. 2., § 128. izhaja, da pristojno oblastvo oceni morebitno uslužbenčev pravico do osebne pokojnine pri izdajanju odloka o prenehanju službe, in če pri izdajanju tega odloka uslužbenec izpolnjuje pogoje za pokojnino, se upokoji, količina pokojnine pa se mu odmeri z isto odločbo. Če pa uslužbenec ta-

krat ne izpolnjuje pogojev za pokojnino, se mu ne more odmeriti količina pokojnine, kar pomeni, da ne more biti upokojen, ampak samo odpuščen. V vsakem primeru torej pride v poštev za ocenitev pravice do pokojnine službena doba samo do odloka o prenehanju službe. To izhaja že iz § 128., toda o tem ima izrečno odločbo § 131. u. z.

Moglo bi se reči, kakor je tudi neki oddelek državnega sveta menil, da § 131. govori o odmeri količine pokojnine, ne pa o pridobitvi pravice do osebne pokojnine. Res je, da je v tem predpisu govora o količini pokojnine, ni pa dvoma, da se pod količino pokojnine razume vsaka pokojnina, torej tudi minimalna, ki jo pridobi uslužbenec po ravnomar dovršenih 10 letih efektivne službe. Ne more se torej smatrati, da se za pridobitev pravice do pokojnine službena doba računa na en način, za količino pokojnine pa na drugi način. Oziraje se na to, se določba § 131. u. z. pokaže kot pojasnilo vseh predpisov o računanju časa za pokojnino, pa tudi tiste iz 1. odst. § 113. glede vprašanja, do katerega dne se računa službena doba za pokojnino. To se pa pravi, da se čas službe za pridobitev pravice do pokojnine po 1. odst. § 113. računa samo do odloka o prenehanju službe, ne pa do razrešitve, in da to velja tudi v primeru točke 16. § 104. u. z. Sicer je pa to logična posledica dejstva, da se po sedanjem uradn. zakonu za pokojnino računa čas od postavitve, ne pa od nastopa službe.

Kar se tiče § 106. u. z., kjer je rečeno, da v primeru toč. 16. § 104. preneha služba z dnem razrešitve, se nahaja ta predpis med določbami VIII. poglavja, ki govori o prenehanju službe, ne pa o pokojnini. Zato ne pride v poštev pri vprašanju o pridobitvi pravice do pokojnine, o čemer govorijo določbe iz IX. poglavja, kakor je spredaj pojasnjeno, temveč samo pri vprašanju o prenehanju službe, kakor so: dolžnost služenja do razrešitve, pravna veljavnost poslov, katere uslužbenec opravlja po odločbi o prenehanju službe do razrešitve, pravica do prejemkov aktivnega uslužbenca itd., vse to pa nima nobenega vpliva pri uporabi odst. 1. § 113. u. z.

Zato je splošna seja državnega sveta dne 2. jun. 1937 pod št. 15.573/37 izdala tole

odločbo o razumevanju odst. 1. § 113. v zvezi z odst. 1. § 106. in § 131. u. z.:

»Čas od izdavanja odloka o odpustitvi državnega uslužbenca po toč. 16. § 104. u. z. iz leta 1931. pa do dne razrešitve od dolžnosti se ne všteta v rok za pridobitev pravice do pokojnine iz odst. 1. § 113. u. z.«

Za spremembo zakona o orožništvu

Ljubljansko agilno »Društvo žandarmerijskih upokojencev za Jugoslavijo« je že začetek tega leta izdelalo osnutek najnujnejših točk za spremembo zakona o žandarmeriji iz leta 1931. Predlog teh sprememb je navedeno društvo že januarja t. l. predložilo vsem odločujočim činiteljem in oblastvom, hkrati pa ga dostavilo z obširnimi komentarjem tudi aktivnim tovarišem, narodnim poslancem in mnogoštevilnim drugim osebnostim.

V naslednjem objavljamo najprej ta osnutek, nato pa izvleček iz komentara k temu zakonskemu načrtu.

Načrt za spremembo zakona o žandarmeriji iz leta 1931.

V zakonu o žandarmeriji s spremembami in dopolnitvami od 23. aprila oz. 6. novembra 1931 (»Služb. novine« od 14. nov. 1931, št. 276) se črtajo oz. se spreminjajo sledeče določbe:

1. Določba čl. 51. pod b) posebna 3. Za žandarmerijskega narednika vodnika III. razreda se spremeni tako, da se glasi: »da je služil najmanj 16 let v činu narednika in da je imel v zadnjih treh letih odlično ali prav dobro oceno.«

2. Seznam plač, službene doklade

in osebne doklade orožnikov se tako spremeni, kakor je to videti iz priložene nove razpredelnice. (Razpredelnica »A«.)

3. Določbe čl. 109. se tako spremenijo, da se v 1. odstavku spremene besede: »18 mesecev kot polni rok službe v stalnem kadru in ...«.

4. Določbe čl. 110. se tako spremenijo, da se dobi namesto po 20, že po 15 letih, odsluženih pri žandarmeriji, službena doklada, ki jo navaja ta odstavka.

5. Določbe čl. 111. se popolnoma črtajo in naj se namesto njih vstavi nov čl. 111., ki naj se glasi: »Orožniškemu podčastniku, kaplarju in redovu, ki izpolnjuje pogoje tega zakona za pridobitev pravice do osebne pokojnine, pripada po 10 letih priznane službe 95 %. Načeta polovica leta se računa za celo.«

6. Določbe čl. 112. se spremenijo in se glase: »Od službene doklade po čl. 76. zak. o žandarm., ki jo je prejemal podčastnik, kaplar ali redov ob upokojitvi, dobi, če je bil upokojen po dovršenih 15 letih dejanske učinkovite orožniške službe, 50 %, če je bil upokojen po dovršenih 20 letih, dobi 60 %, po 25 letih 70 % in končno po 30 letih 95 % in se mu ta služba po čl. 109. tega zakona računa v rok za pridobitev pravice do osebne pokojnine.«

7. Prehodne določbe čl. 131. se spremenijo in se glase: »Orožniški podčastniki in kaplari, ki bodo v službi, ko stopi v veljavo ta zakon, dobe plačo, periodske poviške in službeno doklado po dejansko odsluženih službi in dotičnem činu in se morajo uradoma prevesti na nove prejemke po čl. 76. tega zakona.«

Določbe tega člena veljajo od 1. aprila 1937.«

8. Predpisi zakona o žandarmeriji od 6. novembra 1931 prenehajo veljati, kolikor nasprotujejo predpisom tega člena.

9. Prevedbe orožniških podčastnikov, kaplarjev in redovov se morajo izvesti brez zvišanja osebnih izdatkov v proračunu ministrstva za notranje zadeve in se pooblasti minister, da more virmirati posamezne postavke osebnih izdatkov med seboj, kolikor ni v poedinah postavkah določenega dovolj kredita in bi se v drugih dosegli prihranki.«

Komentar k načrtu.

K prednjemu osnutku je Društvo žandarmer. upokojencev v Ljubljani dodalo še ta komentar:

Z zakonom o žandarmeriji s spremembami in dopolnitvami od 23. aprila in 6. novembra 1931 so določeni novi prejemki za orožniške podčastnike, kaplarje in redove, ki so do tedaj prejimali doklade in plače po starem zakonu od 14. oktobra 1930 (»Službe-

ne novine« od 19. oktobra 1930, št. 235-LXXXI.).

Že pred uveljavljanjem navedenega zakona je bil uveljavljen zakon o državnih policijskih izvršilnih uslužbencih (»Službene nov.« št. 266/1930), ki je uredil prejemke uslužbencev drž. policije.

Med prejemki aktivnih orožnikov in policijskih uslužbencev je znatna razlika, zlasti se pa le-ta občuti pri pokojninskih prejemkih, tako, da se čutijo orožniški upokojenci zapostavljeni za vsemi drugimi drž. uslužbenci. Zato prosijo, naj bi se s posebnim ozrom na orožniške upokojence izenačil sedanji orožniški zakon z zakonom o drž. policiji.

1. Iz načrta za spremembo posameznih členov zakona o žandarmeriji je videti, da predlagamo naj se odpravi izpit za napredovanje narednika v čin vodnika III. razreda, namesto tega naj se pa predpiše kot pogoj za napredovanje šestletno službovanje v činu narednika in odlična ali prav dobra ocena v zadnjih treh letih. Ta predlog je docela utemeljen, da bi mogel vsak zdrav in za službo sposoben narednik brez ovir priti do čina narednika-vodnika. Predpis čl. 51. pod b) je edinstven, ker se v naši vojski more doseči čin narednika-vodnika brez slehernega izpita po 6 letih uspešne službe v kakršni koli stroki armade, to pa po čl. 65. zak. o ustroju vojske in mornarice. Predpis o opravljanju izpita je samo ovira za napredovanje, ki je že itak do skrajnosti onemogočeno z utesnitvijo, da se napredovanja smejo vršiti samo v mejah proračunske možnosti. V zadnjih 10 letih je bilo tako malo orožniških podčastnikov postavljenih za narednike-vodnike, da to število ne doseže niti 2 %⁰. Zato je treba odpraviti oz. spremeniti čl. 51., da se omogoči primerno napredovanje.

2. Iz priložene razpredelnice pod »A« se vidijo prejemki orožn. uslužbencev po sedanjem zakonu. Iz razpredelnice »B« so razvidni prejemki policijskih uslužbencev. Če primerjamo oboje, vidimo veliko razliko, dasi sta obe službi sorodni in opravljajo oboji uslužbenci skrajno naporno službo, ki je tudi življenjsko nevarna. Ta razlika postane še večja po upokojitvi, ker pokojnine, zlasti pred polnimi službenimi leti, ne zadoščajo niti za najskromnejše življenje. Pred prevratom je bilo v tem pogledu precej drugače in je orožniški uslužbenec dobil primerne prejemke, zlasti pa tudi ustrezno pokojnino. Danes so orožniki, če predčasno obole in postanejo nesposobni za službo, prepuščeni največji revščini. To je posledica čl. 111. zak. o žandarm., ki hoče preprečiti predčasno zapuščanje službe, kar je pa pri resničnem obolenju nepravilno.

Razpredelnice o višini pokojninskih prejemkov objavimo prihodnjič.

V drugih zakonih takih določb ni, medtem ko orožniški zakon ne upošteva okolnosti, da je žandarmerijska

služba v resnici napornejša, odgovornejša in zvezana z neštevilnimi napori in težavami. —

Zahteve narodnih železničarjev

Na kongresu Združenja jugoslov. narodnih železničarjev in brodarjev, ki je bil v dneh 16. do 18. julija v Splitu, so mnogoštevilni zborovalci sprejeli več važnih sklepov in ugotovili poglobitve potrebe in zahteve vsega železniškega uslužbenstva. Zborovalci so v imenu 35.000 članov organizacije ugotovili, da so najnujnejše naslednje zahteve:

1. Da se delavcem prometnih ustanov takoj zagotovi eksistenčni minimum s tem, da se zaposlujejo vse delavnike v mesecu, razen ob državnih in verskih praznikih. Zvišajo naj se jim tudi prejemki vsaj za toliko, kolikor je zrastle draginja.

2. Takoj naj se odpravi uredba o znižanju doklad in predpisi o zmanjšanju raznih drugih prejemkov iz leta 1935. Državnim prom. uslužbencem naj se vrnejo prejemki, ki so jih prejeli pred znižanjem v letu 1931.

3. Izda naj se zakon o drž. prom. osebju, po katerem se bodo prometne

ustanove kot pridobitna podjetja izločile iz splošnega državnega proračuna. Vsemu pragmatičnemu osebju in železniškemu delavstvu naj se zagamo vse pravice, ki jim pritečejo iz službe pri prometnih ustanovah. Pri izdajanju novega zakona o prometnem osebju je treba paziti na to, da bodo vsi uslužbenci razvrščeni in plačani resno po važnosti poslov, katere opravljajo. Tudi naj se jim zagamo položaj in čin po službenem mestu, katero zavzemajo, in po številu odsluženih let. Sistemizacija službenih mest naj se izvrši smotrno in ustrezno potrebam prometnih ustanov.

Zborovalci, ki jih je bilo okrog 2300, so sprejeli tudi važne sklepe zlasti o bolniški službi, ki jo opravlja bolniški sklad prometnega osebja. Zahtevali so razširjenje pravic članov do zvišanja hranarine, brezplačnega zdravljenja družinskih članov v javnih bolnicah in do brezplačnih periodskih zdravniških pregledov celokupnega osebja.

Vestnik

Današnji številki so priložene čekovne položnice. Prosimo vse cenj. naročnike, da se jih poslužijo in poravnajo dospelu naročnino. Položnico dobi vsak, kdor pa je naročnino že plačal, naj da položnico tovarišu, ki ni naročnik in ga nagovori, da list naroči. Kdor plačuje naročnino sproti, jamči listu za redno izhajanje. Zamudniki povzročajo naši upravi velike težave in neprijetnosti. Prosimo, naj tudi zamudniki poravnajo — vsaj delno — svoj dolg.

K prvemu oktobru. Da moremo s to številko stopiti že v zadnje četrtletje, je zasluga naših zvestih naročnikov, ki se zavedajo pomena neodvisnega stanovskega glasila in redno izpolnjujejo svoje naročniške dolžnosti. Prosimo jih, naj ohranijo listu zvestobo tudi za naprej, kakor jo bomo mi njim. Ravno v današnjih izrednih in hudih časih je potreba samostojnega, res nezavisnega glasila jasna vsakomur.

Prosimo — preberite! Vse p. n. naročnike, ki so z naročnino v zaostanku, prosimo, da se poslužijo priložene položnice in svoj dolg kar najprej nakažejo. Kriza tudi nas prav tako hudo tlači, kakor vsakogar drugega. Kdor je pa naročnino že plačal, naj položnico shrani ali pa jo da znancu, ki bi se želel naročiti na list. Uprava.

Redakcija te številke je morala biti iz tehničnih razlogov zaključena že dne 25. septembra — kar naj p. n. bralci blagovolijo upoštevati.

K povišanju prejemkov. Pred zborovanjem, ki ga je za 16. septembra sklicala Jugoslov. ženska zveza v Ljubljani, je objavil »Slovenec« tudi tole: »Sedanja vlada je spontano in sama od sebe, ko se ji je posrečilo izboljšati gospodarski položaj dr-

žave in vse naše gospodarsko stanje dvigniti, vzela v resen pretes položaj naših drž. nameščencev. V ta namen so izdelani že posebni predlogi, katere že več časa obravnava finančno-gospodarski odbor ministrstva. Kakor smo poučeni, bo že v kratkem izšel tozadevni sklep vlade, ki bo znatno izboljšal sedanje stanje drž. nameščencev. S tem bo vprašanje, ki je na dnevnem redu tega shoda, za uradništvo ugodno rešeno.«

Kako so padali naši prejemki. Gmotni položaj državnih prometnih uslužbencev je bil kolikor toliko zadovoljiv le od 1. julija do 1. oktobra 1931. Nato so se pričele redukcije. Od 1. oktobra 1931 so se znižale plače za 4,5 do 7 %. S 1. aprilom 1932 je redukcija znižala prejemke za nadaljnjih 9 do 11 %. S 1. aprilom se je uvedel enprocentni doprinos k uslužbenškemu davku, kar je v bistvu spet znižanje plače. S 1. septembrom 1935 so se pa prejemki znižali celo do 25 %, v posameznih primerih tudi več. Le pri neoženjenih je znižanje znašalo povprečno 7 %. Iz prednjega pregleda, ki velja tudi za uslužbence drugih strok, je razvidno, kako zelo so se znižavali naši prejemki, čeprav se sporedno s temi redukcijami draginja ni prav nič zmanjšala. Zato je nujno in izdatno izboljšanje neodložljivo.

Slabo napredovanje poštne uradnikov. Združenje p. t. t. uradnikov je objavilo pregled o napredovanjih, ki bi se morala izvršiti v poštne stroki, pa se niso. Do dne 1. septembra 1937 je izpolnilo 2243 uradnikov in pripravnikov vse pogoje za napredovanje v višje skupine, po proračunu pa more napredovati samo 212 poštne

J. Galsworthy:

Pogum

Takrat (je pričel Ferrand) mi je ravno šlo presneto zanikrno. Ne tako zanikrno, da bi bil moral ostajati brez kosila, temveč tako po pasje, da nisem imel niti zajtrka, niti kosila, ne večerje in sem se moral, kakor se je pač dalo, prebijati ob kruhu in tobaku. Stanoval sem v eni tistih prenočišč po štiri penije, tam okoli Westminstera. Po tri, pet, celo sedem postelj v eni sobi. Če redno plačujem, imaš lastno posteljo, če ne, spi v nji kdo drugi, ki ti prav zanesljivo zapusti kak spomin. To ni kvartir za inozemce, skoro vsi stanovalci so Angleži in pijanci. Tri četrtine od njih ne jedo nič — ne morejo jesti; nimajo več moči, da bi uživali trdo hrano. Ne počno nič drugega, kakor pijo. Nič niso vredni, da bi se zavzeli zanje — ljudje, ki jih pošiljajo po kočije, raznašalci časopisov, prodajalci trakov za čevlje in tako imenovani sandwichmani, po večini že tako podivjani, da ne moreš z njimi nič več začeti. Kaj bi tudi sicer od njih pričakoval? Edina skrb jim je, da dovolj nagrebejo, da bedno ne poginejo od lakote; da bi mislili na kaj drugega, nimajo ne časa, ne moči. Zvečer se vračajo tako na smrt trudni, da kar utonejo v spanju — in kako trdno spe! Ne, nikoli ne jedo, kvečjemu košček kruha, vse drugo zapijejo.

V to prenočišče je navadno hodil majhen Francoz, ki je imel rumen, naguban obraz; ni bil star, približno okoli tridesetih. Toda živel je hudo — nihče ne pride v tako hišo, dokler mu gre še dobro, zlasti ne

noben Francoz; Francoz le nerad zapusti domovino. Prihajal je tja, da nas je bril, in je zahteval za to po peniju. Večina izmed nas mu je pozabila plačati, tako da je povprečno obril po tri za peni. Obiskoval je še druga prenočišča, živel je od tega — najel si je pa tudi majhno prodajalnico tam poleg, kjer pa ni nikoli nič prodal. Kako je delal! Hodil je tudi v enega vaših dobroteljskih zavodov, pa to je bilo že manj donosno, kajti tam jih je moral obriti po deset za en sam peni. Potem mi je navadno dejal in si pri tem drgnil trudne prste, ki so bili videti kakor tanke, rumene palčke: »Puh! Garam kakor suženj! Štiri penije moram izdati, prijatelj, da enega zaslužim. Kaj pa hočete? Človek se mora pošteno hraniti, zakaj treba je zbržati zadosti moči, da jih moreš deset obriti za en peni.« Podoben je bil mravlji, tako je neprestano tekal v tisti ozki luknji naokoli, toda navzlic vsi vsemi si je pri tem komaj mogel ohraniti golo življenje — in vendarle je zmeraj upal, da bo še zadosti nahanil, da bo mogel nazaj na Francosko in tam živeti. Prav dobro sva se razumela. Razen nekega sandwichmana, ki je bil nekoč igralec, in je bil bistra glavica, če ni bil ravno pijan, je bil zares edini v vsi čredi, s katerim se je dalo govoriti. Rad se je zabaval in navduševal se je za variete, vsaj dvakrat na leto ga je moral obiskati in nato je neprestano pripovedoval o njem. Sicer ni imel denarja, da bi si bil kaj privoščil, zabaval se je pa zmeraj, kolikor se je le mogel. Mene je vzel navadno zadnjega in nato me je prav polagoma bril.

»Pri vas se lahko spočijem«, je navadno rekel. Tudi meni je bilo prijetno, kajti

navadil sem se že, pohajkovati cele dneve, ne da bi odprl usta. Samo tu pa tam najdeš koga, da je mogoče z njim spregovoriti pametno besedo; drugi se k vsemu le smejejo, zdi se, da te imajo za čudaka, za norca — za nekoga, ki bi ga bilo treba zapreti v kletko ali pa privezati za nogo.

»Seveda«, je navadno pripomnil mali možakar, »ko sem prišel semkaj, sem upal, da se bom mogel kmalu vrniti na Francosko, toda zdaj tega ne morem več tako za gotovo reči. Drugo za drugo izgubljam nade. Srčca ima krila, toda k meni ne leti. Verjemite mi, prijatelj, dušo si žrem, medtem ko brijem te-le vzorne tiče. In kako nesrečni so, ti ubogi ljudje, koliko morajo pretrpeti! Pijanci, pravite? Saj, ampak to jim je edina tolažba, to jim da, da vsaj sem ter tja pozabijo na svojo usodo. Zal nisem dovolj krepak za to — le pogledajte.« In nato mi je navadno pokazal, kje mu manjka potrebna telesna moč. »Tudi vi tovariš očitno nimate sreče, ampak saj ste končno še mladi. Tu nič ne pomaga, faut être philosophe — le pomislite, kako težko je za človeka življenje v takšnem podnebnju, zlasti če je prišel z juga!«

Ko sem odšel, in to se je zgodilo kakor hitro nisem imel nič več za v zastavljajno, mi je dal denarja. V takem prenočišču se ne posoja: če da kdo komu denar, mu ga podari in se lahko ima še za srečnega, če ga povrh še ne izropajo. Tam so bratci, ki preže na par novih čevljev ali na dostojen plašč, ki mirno počakajo, dokler dotičnik ne zaspi, in nato jadrno izgi-nejo. Kdor tiči tako globoko v revščini, ne pozna morale, moral bi biti že iz železa; ti ljudje so pa kakor slamnati. Eno je pa

treba pustiti Angležu, tudi iz najglobljih plasti ljudstva: ni krvoločan kakor Francoz in Italijan v enakem položaju.

Skratka, dal sem se najeti za kurjača na nekem parniku, objadral dosti sveta in se po šestih mesecih spet vrnil. Precej prvo jutro sem našel Francoza. Bil je dan za britje; bolj kakor kdaj koli se mi je zazdel kakor mravlja, ko je tako krilil z rokami in nogami; obraz mu je bil morebiti še malce bolj rumen in bolj naguban.

»Ah«, mi je zaklical po francosko, »ste že spet tukaj! Vedel sem, da se vrnete. Počakajte, da končam tegale tiča, moram vam mnogo povedati.«

Odšla sva v kuhinjo, velik prostor, ki je bil popločan s kamenjem, kjer so stale mize za obedovanje, in sedla k ognju. Bilo je januarja — v tisti kuhinji je pozimi in poleti zmeraj gorel ogenj.

»Tako ste se torej vrnil!« je dejal. »Niste imeli sreče? Ah! Le potrpijete! Če boste morali počakati na to še nekaj dni, vas tudi ne bo konec, ko ste še tako mladi. Kakšna megla je bila to! Kakor vidite, sem še vedno tukaj. Toda moj tovariš Pigon je umrl. Saj se ga še spomnite — velikega moža s črnimi lasmi, ki je imel prodajalno bolj doli ob cesti. Ljubezniv človek je bil moj prijatelj, in oženjen. Imel je lepo ženo, malce obilno — saj ima kopico otrok, pa je iz dobre hiše. Kar naenkrat ga je srčna kap. Trenotek, takoj vam kaj več povem o tem ...«

»Ni bilo dolgo po vašem odhodu, lepega dne v oktobru, ko sem ravno končal te tiče tod in pil kavo v svoji prodajalnici in mislil na uboge Pigna, ki je bil komaj tri dni mrtev, tedajci — bum! — je

uradnikov in pripravnikov. Iz tega sledi, da bodo morali premagati izmed njih čakati še dolga leta na napredovanje, če prej ne umro. Tako je n. pr. v IX. polož. skupini 366 uradnikov, ki že imajo pogoje za napredovanje, more jih pa napredovati 35. V VI. skupini jih je pa 672, prostih mest v V. je pa 17. Slično neugodno razmerje (ki je pa dejansko nesorazmerje) vlada tudi v vseh drugih skupinah poštne uradništva. Potrebna bo torej temeljita in čimprejšnja sprememba dosedanjega sistema napredovanja.

Železničarsko zdravilišče na Golniku. Osrednji odbor železničarskih humanitarnih skladov v Beogradu je sklenil konec avgusta pogodbo z bansko upravo v Ljubljani o gradnji in vzdrževanju dependance železničarskega bolniškega sklada na Golniku. Sklad je že lani kupil potrebno zemljišče tik banovinskega zdravilišča za bolne na pljučih na Golniku. Odobren je bil znesek 10.000 din, da se izdelajo potrebne idejne skice in načrti tega železničarskega zdravilišča. Osnutke bo izvršila šola prof. arh. J. Plečnika v Ljubljani. Ker so tudi že zagotovljena denarna sredstva za zidanje tega važnega zdravilišča, bo mogoče že prihodnjo pomlad začeti z gradnjo. Novi sanatorij bo za železničarje izredno važna pridobitev.

Pojasnila o prepovedih na prejemke. Finančno ministrstvo je pojasnilo na neko vprašanje, da smejo upnikom in njihovim pooblaščenim zastopnikom državne izplačilne blagajne dajati pojasnila o prepovedih na prejemke oz. o višini dolgov dotičnega uslužbenca, toda le na predpisno kolkovano prošnjo, ne pa kratkim potom in uradoma.

Nezaposlene učiteljice. Po uradni statistiki je od leta 1931 do leta 1936 naraslo v Sloveniji število učiteljskih abiturientov, ki čakajo na službo, na 719. Pretežna večina so abiturientke. Samo od leta 1931 jih čaka na namestitve 156. — Pri tem vemo iz uradnih poročil, da je v Sloveniji še precej šol, kjer ni dovolj učiteljev, da bi se mogli odpreti potrebni novi razredi, ali pa sploh primanjkuje učnih moči.

Znižanje obrestne mere. Pri Hranilnem in posojilnem konzorciju, kreditni zdruzi državnih uslužbencev v Ljubljani, je obrestna mera za posojila članom zadruge z dne 1. julija t. l. znižana od 8 % na 7 %. Obresti se plačujejo samo od čistega posojila. Za deleže, ki jih mora član imeti v smislu pravilnika Zveze nabavljalnih za drug sorazmerno z višino odobrenega posojila, daje zadruge brezobrestna posojila.

Oblike kemično čistil, barva, plislra in lika tovarna J. O. S. R. E. I. C. H.

583.000 dinarjev. Glede na poročilo v »Jutru«, da se je letos vpisalo v mariborske srednje šole 2200 dijakov in dijakinj, smo prejeli iz vrst staršev: »Suha številka. Malokdo ve, kaj tiči za to številko. Koliko skrbi, preden je oče rekel: Vpisal sem otroka v šolo. Da je bilo teh 2200 otrok vpisanih, je šlo za davčna potrdila (po 30 din) 66.000 din, za prijavo (po 50 din) 110.000 din, za šolo (po 35 din) 77.000 din, za šolnino (povprečno po 150 din) 330.000 din. Skupno torej 583.000 dinarjev!« (»Jutro«, 10. IX.)

Upokojenec

Vložitev prijav za doklade. Dravska finančna direkcija razglasa: »Vsi državni upokojenci, upokojenke, vdove in sirote državnih uslužbencev, ki prejemajo pokojnino od dravske finančne direkcije v Ljubljani, morajo v prvi polovici oktobra 1937 vložiti prijavo za prejem osebne in rodbinske doklade. Kdor doklad ne prejema ali mu po uredbi ne bi bilo treba predložiti prijave, mora poslati izjavo, če je v banovinski ali občinski službi, da se ugotovi, če morda predmetni njegovi dohodki ne vplivajo na pravico do polnih pokojninskih prejemkov. Prijavam je treba za otroke, stare nad 16 let, priložiti potrdila o rednem šolanju, izjavam pa dokazila o velikosti dohodkov v samoupravnih službi. Upokojencu, ki v oktobrskem roku ne bi predložil prijave ali izjave, se bo izplačevanje doklad ali pokojnine začasno ustavilo.«

Prisilno organiziranje upokojencev? O seji odposlancev upokojenjskih društev iz raznih banovin, ki se je vršila sredi julija v Zagrebu, smo že poročali. Dodajamo še, da so zborovalci sklenili med drugim tudi, naj »se že vendar enkrat izda ministrsko rešenje o tem, da morajo biti vsi državni upokojenci brez razlike obligatorni člani tistih osrednjih banovinskih društev, na katerih teritoriju stanujejo oz. prejemajo pokojnino«. Kako si ti upokojenjski odposlanci predstavljajo to obvezno organiziranje še neveljanih upokojencev, ni pojasnjeno. Na kakšni zakonski podlagi naj bi se ta prisilna organizacija izvedla, si ne moremo predstavljati. Zdi se pa, da je spričo naše

ustave in drugih naših demokratičnih pozitivnih zakonov težko misliti na tako prisilno organiziranje, ki bi naletelo tudi na brez števila ovir. Katere organizacije upokojencev pa so »osrednja banovinska« drušтва? Kdo naj pa to odloči, če se ustanovi po več takih društev v istem mestu? — Tudi se nam zdi zahteva, naj bi finančne direkcije pobirale za upokojenjske organizacije članarino na zahtevo dotičnih društev, težko izvedljiva.

Nezgodna renta in doklada. Finančno ministrstvo je v nekem konkretnem primeru pojasnilo, da je nezgodna renta, katero prejema vdova za svojo hčer po ponesrečenem očetu od bratovske skladnice, smatrati kot enako »invalidski podpori« iz člena 20. lit. e), uredbe od 19. sept. 1935, št. 37.600/I. Če ta renta ne presega 250 din na mesec, ima vdova navzlic temu pravico do rodbinske pokojnine za hčerko. Take nezgodne rente torej ni smatrati za rodbinsko pokojnino.

Sirote in doklade. Neka vdova, osebna upokojenka, je več let prejela za svojo nedoletno hčerko, ki uživa po pokojnem očetu rodbinsko pokojnino, osebno doklado. Ko je izplačilna blagajna to pomoto naknadno ugotovila, ji je naložila vrnitev presežka, ki je nastal, ker po predpisih siroti ni šla osebna doklada. Pritožbo upokojenke je finančno ministrstvo kot neosnovano zavrnilo in takole utemeljilo svojo odločbo: Po čl. 22. uredbe o dokladi držav. upokojencev št. 37.600/I-35 (in ustreznih prejšnjih določbah) otrokom-sirotam, ki prejemajo rodbinsko pokojnino po oče-

tu ali materi, pa imajo še živega drugega roditelja, ki je aktiven ali upokojen držav. uslužbenec, ne gre osebna doklada, temveč ima njihov še živi roditelj pravico do rodbinske doklade zanje. Ker je v konkretnem primeru hčerka prejela rodbinsko pokojnino po očetu, ji osebna doklada ne pripada, temveč ima mati pritožnica pravico do rodbinske doklade zanje. Po tem je torej pritožnica nepravilno prejela osebno doklado za hčerko v označenem času.

Iz zagrebške upokojenjske organizacije. Odbor zagrebškega društva upokojencev je v smislu sklepov zadnjega občnega zbora pričel razmišljati o ustanovitvi posebnega hranilnega in kreditnega odseka organizacije. Doslej je namreč društvo dovoljevalo članom kratkoročna posojila, toda največ po 300 din naenkrat. Ker pa število prosilcev za posojila stalno narašča, je treba dobiti nova sredstva. Treba bi bilo urediti tudi varčevanje pri društvu, tako da bi s

hranilnimi vlogami, ki bi jih člani zaupali organizaciji, ista mogla dovoljevati vsem prosilcem posojila, po možnosti tudi več kakor po 300 din naenkrat. Seveda bo treba paziti na to, da bodo dolžniki točno in redno odplačevali dolge, kakor doslej. Društvo se je obrnilo na vse člane, naj vpošljejo predloge in nasvete, kako najpovoljnejše rešiti to vprašanje.

Oglejte si bogato zalogo nalivnih peres in drugih pisarniških potrebščin v Knjižarni Učiteljske tiskarne.

Če potrebujete vizitke in druge tiskovine, zglasite se v Učiteljski tiskarni, pa boste dobro, hitro in ceno postreženi.

Vse, kar potrebujete za urade in pisarne, dobite najboljše in po zmernih cenah v Knjižarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in v njeni podružnici v Mariboru.

Za otroke imata najlepšo in najbogatejšo izbiro mladinskih knjig po izredno znižani ceni.

Prijave upokojencev za doklade

Vsi državni upokojenci, osebni in rodbinski (to so vdove in sirote po držav. uslužbenih), morajo, kakor vsako leto, tudi letos v času od 1. do 15. oktobra predložiti držav. blagajni, ki jim izplačuje pokojnino, prijave za prejetje osebne in rodbinske doklade.

Za ogromno večino upokojencev je izplačilna blagajna finančna direkcija v Ljubljani, kateri je treba v označenem času predložiti to prijavo.

Kdor prijave v tem roku ne bi predložil, se mu izplačevanje doklad ustavi. Zato je nujno potrebno, da se vsak upokojenec (ka) ravna točno po predpisih. Opozorjamo, da prijave, ki bi bile predložene pred 1. oktobrom, ne veljajo. Kdor je morebiti pomotoma prijavo že vložil, naj jo obnovi v času od 1. do 15. oktobra.

Po uredbi o dokladah držav. upokojencev oblika prijav ni predpisana, pač pa mora predlagatelj prijave izrečno izjaviti, da izpolnjuje vse pogoje za prejetje doklad in da po čl. 29. uredbe št. 37.600/I-35 ni zadržka, da se mu doklade še naprej izplačujejo. S prijavo ni treba prilagati dokazov držav. oblastev, da so trditve v prijavi točne. Za resničnost navedb v prijavi je vsak upokojenec sam odgovoren. Tudi

ni treba potrdila davčne uprave niti podpisov dveh porokov, kakor je bilo to svoj čas predpisano.

V prijavi mora biti izjava, da predlagatelj:

1. sam nima dohodka ne od osebne dela in ne od premoženja,
2. da žena (če jo ima) ni javna ali zasebna uslužbenka ali upokojenka, in
3. da otrok (otroci) ni zaposlen ne v javni in ne v zasebni službi, da se ne oskrbuje v javnem zavodu, da ne prejema javne ustanove ali podpore, da nima nobene premoženja in da ne prejema ne rodbinske pokojnine ne invalidske podpore. (Opozorjamo se pa vsi upokojenci, da je treba priložiti potrdila o šolanju otrok, če doslej še niso bila predložena.)

Obveščamo tudi vse upokojence, da sta upokojenjski organizaciji v Ljubljani in v Mariboru založili tiskane obrazce za prijave, ki se prodajajo pri obeh društvih in po trafikah v vseh večjih krajih. Kolikor nam je znano, se prodajajo te prijave po 1 din kos.

Opozorjamo končno na uradni razglas držav. finančne direkcije o vložitvi prijav, ki ga prinašamo na drugem mestu.

Orožniški upokojenec

Vestnik Društva žandarmerij. upokojencev za Jugoslavijo v Ljubljani.

Od imenovane organizacije upokojenih orožnikov smo prejeli v objavo daljši dopis kot odgovor na članek, ki ga je objavil v svoji 8. številki »Upokojenec«, glasilo Društva držav. upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani. Zaradi tesnega prostora žal ne moremo objaviti prejetega odgovora v celoti, temveč podamo v naslednjem samo poglavitve njegove misli.

Društvo žandarmerijskih upokojencev je že ponovno javno pojasnilo, čemu služi in zakaj je njegov obstanek za upokojene orožnike neobhodno potreben. Težnje orožniških upokojencev so tako svojevrstne, prikrašanja in zapostavljanja nasproti drugim upokojencem, zlasti nasproti docela

sorodni stroki pa tolikšna, da je potrebno temeljito poznavanje razmer in specialnih predpisov, da se dosežejo uspehi. Zato je Društvo žandarmerij. upokojencev bilo osnovano, zato tudi deluje, ker pač upokojeni orožniki svoje težave sami najbolj poznajo in svoje interese sami tudi najuspešneje branijo.

Zakaj naj bi društvo ne objavljalo poročil o svojem delovanju v »Našem glasu«, ki ga ima naročenega znatno število društvenih članov? Zato ker »Upokojenec« prejemajo samo člani društva, ki ga izdaja, upokojeni orožniki, včlanjeni pri lastni organizaciji, so pa po ogromni večini gmotno tako šibki, da dveh društvenih članarin ne zmorejo. Zato je večina ostala v svojem lastnem upokojenjskem društvu, ki njihove

potrkalno na vrata in pred menoj stoji gospa Pigonova! Zelo zbrana, ženska iz dobre družine, dobro vzgojena, dobro raščena — lepa žena; toda lika blede in rdeče oči, ubožica!

»Prosim, madame,« sem jo vprašal, »vam lahko s čim postrežem?«

Zdi se, da je bil ubogi Pigon na koncu, ko je umrl — niti belica ni bilo v prodajalni! Dva dni je ležal v grobu, in že so bili sodni izvrševalci v hiši.

»Ah, monsieur,« pravi, »kaj naj neki začnem?«

»Samo trenotek, madame!« Vzamem klobuk in grem z njo nazaj v prodajalnico.

Kakšna slika! Dva sodna izvrševalca, ki jima je bilo že zelo potrebno, da bi se dala obriti, sedita v brivnici pod umivalnikom, in kamor pogledate, ma foi!, kamor pogledate, sami otroci! Ti, ti! Dekletce desetih let, zelo podobno materi, dva fantička v kratkih hlačicah, in eden v sami srajčki, in še dva druga, čisto majhna — vsi se valjajo po tleh — in kakšen strašen hrup! Vsi kriče povprek, vsi razen dekletca, si hočejo — se zdi — potrgati glave drug drugemu.

Sodna služitelja sta videti čisto zmešana. Bilo je dovolj, da premaga človeka jok. Sedem! In dvojce še čisto majhnih! Ubogi Pigon! Tega nisem niti slutil.

Sodna izvršitelja sta ravnala zelo dostojno.

»Slišite,« je dejal večji izmed njiju, »štiri in dvajset ur vam daja, da si preskrbite potreben denar; tovariš lahko prenoči kar tu v lokalu — ne bi rada bila pretrda z vami.«

Pomagal sem ji, da je pomirila otroke.

»Če bi imel denar,« sem rekel, »bi ga vam ponudil, madame — vsak dostojen človek bi moral imeti v srcu kaj človečnosti; ampak denarja nimam. Pomislite vendar, če vam ne bi mogli pomagati prijatelji.«

»Monsieur,« je odgovorila, »saj jih nimam. Ali sem mari imela čas sklepati prijateljstva — jaz, s svojimi sedmimi otroki?«

»Pa na Francoskem, madame?«

»Tudi tam nimam nobenih. Saj sem se vendar sprla s svojo družino, in pomislite, sedem let je zdaj tega, odkar sva prišla na Angleško, in to se je takrat zgodilo samo zato, ker nama nihče ni hotel pomagati.«

Zdelo se je, da je z zadevo prav slaba, ampak kaj naj bi storil? Reči sem ji mogel samo:

»Nikar ne izgubite upanja, madame — zanesite se name!«

Odšel sem. Ves ljubi dan sem premišljal, kako mirna je bila — sijajno! In ne prestanem sem si prigovarjal: torej napni se! Izmisli si kaj! Nekaj se mora zgoditi! Toda nič mi ni padlo v glavo.

Drugo jutro sem moral spet obiskati tisti posvečeni kraj dobrotelosti in odšel sem tja poln misli, kaj bi se moglo storiti za ubogo žensko; bilo je, kakor da so se me oklenili otroci za noge in da me ne izpuste. Prišel sem kasno tje in da bi dohitel zamujeno, sem bril te tiče tam, kakor še nikoli prej. Vroče jutro — potil sem se! Deset za en peni, deset za en peni! Mislim sem na to, na ubogo ženo. Končno sem dovršil delo in sedel. Premišljeval sem: To je preveč! Čemu delaš vendar? To je

neumno od tebe! Zapravljaš se! In nato se mi je zablestela misel. Dal sem poklicati oskrbnika.

»Monsieur,« sem rekel, »nič več ne morem priti.«

»Kaj pravite?« me vpraša.

»Vaših deset za en peni sem sit — oženim se. Ne morem si več dovoliti, da bi še hodil semkaj. Preveč hujšam — za tako sramotno plačilo!«

»Kaj?!« je rekel, »zavidanja vreden človek ste, če si lahko dovoljujete, tako metati denar skozi okno.«

»Denar skozi okno metati? Oprostite, monsieur, toda le poglejte me — še zmerom sem se zelo hudo potil — za vsak peni, ki ga tu zaslužim, zgubim tri, in pri tem še ne računam podplatov, ki si jih po poti sem in nazaj zbrusim. Ko sem bil še samec, monsieur, se je to tikalo samo mene, a sicer nikogar, takrat sem si še lahko dovoljeval take šale, toda zdaj se mora to končati — sluga pokoren, monsieur!«

Pustil sem ga in odšel. Šel sem v Pigonovo prodajalno. Sodni izvrševalec je bil še zmerom tam — fuj! Ves čas je očitno kadil.

»Ne morem vam dovoliti daljšega roka,« mi je izjavil.

»To zdaj nič več ne pomeni,« sem mu odvrnil in potikal in stopil v sobo zadaj.

Otroci so se igrali v kotu in malo dekletce z zlatim srcem jih je varovalo kakor mati. Madame je sedela za mizo in imela na rokah črne rokavice. Prijatelj, še nikoli nisem videl takega obraza — zbranega, pa tako bledega, tako strahovito brez poguma, tako žalostnega! Skoro tako je bilo videti, kakor da čaka na smrt. Bilo je hu-

do, bilo je hudo — ko je bila zima pred vrati!

»Dobro jutro, madame!« sem rekel, »kaj novega? Ste našli kak izhod?«

»Ne, monsieur. Pa vi?«

»Ne. In spet sem jo pogledal — lepa ženska; ah, lepa ženska!

»Ampak, slišite,« sem rekel, »davi mi je prišla na um misel. Torej kaj bi neki rekli na to, če bi vam rekel, da me vzemite za moža? Nazadnje bi bilo boljše kakor nič.«

Pogledala me je s črnimi očmi in odgovorila:

»Ampak rada, monsieur!« In zdaj, prijatelj, zdaj šele je začela jokati se — prvič!

Mali Francoz je prenehal in me dolgo opazoval.

»Hm!« sem končno rekel, »pogum imate!«

Spet je zastrmel vame; pogled se mu je omračil, kakor da sem mu napravil slab poklon.

»Mislite?« je končno vprašal, in čutil sem, kako ga je splasila misel, kakor da sem mu vzdrnil v notranjosti temen občutek strahu.

»Seveda,« je dejal zategnjeno, in njegov dobrodušni, rumeni obraz se je zmeraj bolj gubal in videti je bilo, kako vsaka brazda postaja temnejša, »bal sem se tega, že ko sem to storil. Sedem otrok!« Še enkrat me je pogledal. »In od tedaj! Marsikdaj — marsikdaj bi lahko kar —« Kar presekala je, nato je s silo živahno nadaljeval: »Življenje je težko! Kaj naj bi se bilo vendar storilo? Njen mož mi je bil prijatelj. Mari naj bi bil mirno gledal, da bi bila morala iti na cesto?«

koristi najbolje zastopa, ker pač tudi najboljše pozna vse posebne zakone in uredbe, ki se tičejo žandarmerije.

Da je Društvo žandarm. upokojencev na pravi poti, dokazuje splošna zadovoljnost članov in to, da so stanovski tovariši že v dveh drugih banovinah ustanovili lastna društva žandarm. upokojencev. Ti tovariši so se seznanili tudi že z vsemi množičnimi našimi spomenicami, od katerih smo eno, predloženo odločujočim faktorjem, objavili nedavno, eno pa v ti šte-

vilki. Zato orožni. upokojenci ne bodo ostali osamljeni in tudi niso separatisti, temveč jih je sila razmer primorala, da si skušajo pomagati kakor in kolikor si morejo, to pa z lastnim, neodvisnim društvom.

Zato Društvo žandarm. upokojencev odločno odklanja sleherni očetek, da nima smisla za solidarnost in skupno delo, temveč vnovič izjavlja, da je bilo vselej za složno in vzajemno skupno delo v korist vseh upokojencev.

Mariborski upokojenci za zvišanje prejemkov

Na velikem zborovanju »Za obstoj družine«, ki je bilo dne 16. septembra v Ljubljani, je podpredsednik mariborske upokojenske organizacije, viš. svetnik v pok., g. Matej Vrbnjak, spregovoril takole:

»Ker ima Društvo jugoslov. državnih in samoupravnih upokojencev v Mariboru tudi v Ljubljani nekaj članov, si usojam kot delegat tega društva tudi jaz spregovoriti nekaj besed.

Mi upokojenci smo vedno skromni in potrpežljivi, čeravno so se naši prejemki v zadnjih letih že večkrat občutno okrnili. Porast cen življenjskim potrebščinam pa tudi nas sili, da se zganemo. Ne moremo več prenašati bede in pomanjkanja in zato nam obljube raznih odločilnih činiteljev več

ne zadostujejo, mi zahtevamo dejanja, t. j. povišico naših preskromnih prejemkov.

Sicer je naš poslanec g. dr. Jančič v Mariboru našemu društvu sporočil, da so gg. ministri za to, da se prejemki zvišajo že s 1. novembrom t. l. A preden tega nimamo črna na belem, žal, tega še ne moremo verjeti in se ne moremo zadovoljiti samo z obljubami.

Zato se tudi naše društvo, ki šteje danes 1883 članov, pridružuje zahtevam Jugoslov. ženske zveze v Ljubljani po zvišanju prejemkov, posebno za veččlanske družine.

Zelim torej današnji akciji Jugoslov. ženske zveze v najkrajšem času popolnoma zadovoljiv uspeh!

Zadružne vesti

Nabavljalne zadruge v Sloveniji. V naši banovini imamo zdaj vsega skupaj 13 nabavljalnih zadrug drž. uslužbencev, od katerih pa ena (Kozje) ne deluje. Nabavljalne zadruge so v sledečih mestih: Ljubljana (splošna na Vodnikovem trgu in železničarska), Maribor, Brežice, Kočevje, Kostanjevica, Kranj, Murska Sobotica, Novo mesto, Ptuj, Velenje in Zabukovca. Po zadnji statistiki konec leta 1937 so imele 16.185 članov, kar znaša 20,8 % vseh v naši

Zvezi včlanjenih drž. uslužbencev. Blaga so prodale za 81.667.770 din, t. j. 37 % prodanega blaga v vseh naših zadrugah po državi. Vsak član je v Sloveniji povprečno nakupil na leto za 5131 din v svoji zadrugi, medtem ko znaša ta vsota v državi sicer komaj 2925 din na zadrugnika — drž. uslužbenca. Rezervni skladi naših zadrug v Sloveniji znašajo 11.394.551 din, kar je ravno 40 % vseh rezervnih skladov naših zadrug v državi.

Kaj je zadružništvo? Na to vprašanje daje točen odgovor izjava, ki jo je nedavno sprejela in objavila Glavna zveza srbskih kmetijskih zadrug v Beogradu. Ta pomembna izjava, ki si jo je vredno zapomniti, se glasi: »1. Zadružništvo je družabno gibanje, ki je edino v stanju, da reši naše narodno vprašanje, da uredi naše socialne odnose, da uredi razmerje med delom in kapitalom, in da reši našega kmeta pred izkoriščanjem raznih oblik kapitalizma bilo posredniškega, kreditnega ali katerekoli druge oblike.

2. Moralna stran zadružništva ostane vedno kot osnova vsega zadružnega poslovanja. Na mesto formalne morale, ki jo danes največkrat srečujemo v življenju,

proglašajo zadružništvo prava moralna načela, ki so v soglasju z besedami in delom posameznikov in zadružnih enot.

3. Zadružno gibanje je gospodarsko socialno in te njegove strani ne gre nikoli pozabljati. Gibanje se izgrajuje v današnji družbi v novih oblikah in pripravlja boljše družabno bodočnost.

4. Politična nevtralnost in verska strpnost ostaneta za vedno trajna zadružna miselnost.

5. Zadružništvo kot cilj, ne pa kot sredstvo, je trajna zadružna miselnost. Zato zadružništvo ne more služiti drugim gibanjem, ker samo obsega vso celoto družabne skupnosti.

Zdravstvo

Ali bi ali ne bi? Tako se marsikdo vprašuje, ko mu začnejo po obedu lesti oči skupaj in bi se tako rad zleknil na ležalni stol ali na divan. Pa so rekli, da ne smem iti po kosilu ležati in da to zdravju škoduje; in tako lezem nenaspan ves popoldan okoli, ne morem delati in me nobena reč ne veseli. To večno vprašanje, ali naj po kosilu malo ležemo ali ne, je treba nekoliko globlje pogledati.

Majhne otroke denemo po kosilu spat; izkustvo pravi, da je to dobro. Potem ko smo jedli, pričneta želodec in črevesje s prebavnim delom. V ta namen se avtomatično zbere v prebavnih organih kri. Zlasti teče kri iz možganov proti želodecu, črevesju in jetrom. Zato tudi pravimo, da poln trebuh ne študira rad; takrat je pač v možganih manj krvi. Pomanjkanje krvi v možganih po močnem obedu povroči trudnost in zaspanost. Naravno bi bilo torej, da gremo po obedu nekoliko počivati; seveda nam pa moderni čas s svojo hitri- co in s svojo razdelitvijo dela tega večinoma ne dovoli. Drugo poglavje je pa, če nekateri ljudje po obedu sploh spati ne morejo. To so oni, pri katerih se prepona previsoko dvigne, kar zelo vpliva na srce; žila nam močno bije, slabo nam je in bojimo se. Te izjeme so pa samo potrditev

pravila, ki pravi, da se pojavi pri večini ljudi po obedu neka trudnost in zaspanost. V dobi vitke črte je opoldansko spanje prišlo nekoliko iz mode; kajti jed se nam dosti bolj prileže, če gremo nekoliko počivati. Zato je marsikdo in posebno še marsikatera črtala opoldanski počitek iz svojega urnika. Če nimamo časa za kratko opoldansko spanje, si pomagamo s črno kavo; kofein je dražilno sredstvo za živčne stanice in deluje proti utrujenosti in zaspanosti. Zato pijemo črno kavo tudi, če moramo ponoči delati itd.

Za mnoge ljudi je opoldansko spanje prijetna navada in se s stališča higijene ne more temu nič oporekati. Za ženske velja še posebej to, da se smatra kratko opoldansko spanje tedaj tudi kot lepotilno sredstvo, tako kot mrzla kava. In bo tudi držalo. Utrujenost, ki se po obedu pojavi in se kaže tudi v obraznih potezah, se s kratkim odpočitkom hitro odpravi, in naše poteze so vsekakor bolj sveže in živahne. Tudi za živce je kratek opoldanski odpočitek izborna pomirjevalna sredstvo, in je povrh še zastoj. Vobče moremo dati torej opoldanskemu spanju najboljšo spričo- čevalo. Torej: če imaš čas in če čutiš potrebo po spanju, si ga po kosilu mirno lahko privoščiš. (Iz »Zdravja«.)

Manufakturna trgovina
FABIANI & JURJOVEC
LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA 5

Priporoča svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini. Krasna zaloga zastorov in preprog. (Pliš, tapetari itd.) — Puh perje, kapok, volna, žima vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških in čeških tovarn. Gospodom uradnikom proti takojšnjemu plačilu 10% popusta.

Priporočamo tyrdko
M. Tičar, Ljubljana
za nakup vseh pisarniških
in šolskih potrebščin.

ZA JESEN IN ZIMO!
Tople in fine odeje,
volnene ter šivane,
NANKING, INLET,
perje in puh
priporoča tyrdka
ROBERT GOLI
LJUBLJANA, Šelenburgova 3

A. ŠARABON, Ljubljana
Telefon št. 26-66 Ustanovljeno leta 1886
Veletrgovina kolonialne in špecerijske robe
Veleprazarna za kavo • Mlini za dišave
Glavna zaloga rudninskih vod

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev
v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši
Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.
Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413.
Posojila do Din 10.000 — vsem javnim nameščencem
po 7% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

Naročajte NAŠ GLAS

ZA JESEN
in zimo krasne modne
novosti za obleke, plašče,
suknje itd. ter

MANUFAKTURO
vseh vrst v ogromni izbiri
dobro in poceni kupite

V MANUFAKTURNI TRGOVINI
NOVAK
LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 15
PRI NUNSKI CERKVI

TOVARN A
VIDMAR

izdeluje dežnike, nogavice vseh vrst in svilen trikot-perilo
Trgovine: v Ljubljani, Pred Škofijo 19 in Prešernova ulica 20,
Zagreb, Jurišićeva ulica 8 in Ilica 41a,
Beograd, Kralja Milana 5,
Novi Sad, Kralja Aleksandra 22

Prvovrstne kvalitete, nizke cene!

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin c. z. z o. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 • Telefon št. 2421

Širite
zadružno misel
med svojimi
tovariši!

Državni uslužbenci! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi, itd.